

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Елена Ставрова, ЮЗУ „Неофит Рилски „ - Благоевград
член на научното жури, определено със заповед № 316/18.06.2026 година
за присъждане на научната степен

„доктор на науките“

по професионално направление **3.8 Икономика**

относно дисертационния труд на

Силвестър Богацки, PhD

на тема

**"ECONOMIC DETERMINANTS AND METHODS OF MEASURING
FISCAL STABILITY OF LOCAL GOVERNMENT UNITS"**

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Фискалната устойчивост на местните органи на самоуправление през последното десетилетие се утвърди като една от най-дискутираните теми в теорията и практиката на публичните финанси. Засилената финансова децентрализация, разширяването на функциите на местната власт, въздействието на последователните икономически кризи, пандемията от COVID-19, инфлационният натиск и нарастващата необходимост от публични инвестиции поставят все по-високи изисквания към финансовото управление на общините. В тези условия въпросът за надеждното измерване на тяхната фискална стабилност придобива не само научно, но и съществено практическо значение.

Актуалността на дисертационния труд се определя не толкова от изследването на финансовото състояние на местните власти само по себе си, колкото от стремежа на автора да преосмисли съществуващите подходи към неговото оценяване. Вместо да възприеме традиционните модели, основани предимно върху анализ на бюджетното салдо, размера на дълга или платежоспособността, авторът поставя въпроса за необходимостта от комплексна оценка на фискалната стабилност като многомерна икономическа категория.

Именно този изследователски подход определя научната значимост на разработката.

Особено положително впечатление прави критичният анализ на международната научна литература, въз основа на който са идентифицирани няколко ясно аргументирани научни празноти. Д-р Богацки убедително показва, че липсват общоприети методологични стандарти за комплексно измерване на фискалната стабилност на местните органи на самоуправление, недостатъчно са изследвани икономическите фактори, определящи тази стабилност, както и възможностите за изграждане на универсален модел за нейното оценяване. Именно тези изводи мотивират разработването на собствената концепция и придават оригиналност на дисертационното изследване.

Считам, че изборът на темата е напълно обоснован и съответства на съвременните тенденции в развитието на теорията на публичните финанси и управлението на местното самоуправление.

2. Обща оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в обем от 321 страници и е структуриран в увод, четири глави, заключение, библиография и приложения. Композицията на разработката е логически издържана и съответства на поставената изследователска цел. Последователно се преминава от теоретичния анализ към методологичната разработка и последващото ѝ емпирично приложение.

Прави впечатление широкият обхват на използваната научна литература и задълбоченият критичен анализ на различните концепции за фискална стабилност, финансова автономност, публичен дълг и финансова децентрализация. Авторът демонстрира способност за самостоятелно критично преосмисляне на съществуващите концепции, като аргументирано обосновава необходимостта от нов методологичен подход към измерването на фискалната стабилност. Именно тази способност за критична интерпретация отличава дисертацията от изследвания с предимно обзорен характер.

Особено висока оценка заслужава разработването на авторския Fiscal Stability Index (FSI), който представлява оригинален синтетичен инструмент за комплексна оценка на фискалната устойчивост на местните органи на самоуправление. За разлика от преобладаващите в литературата едномерни показатели, предложеният индекс интегрира няколко взаимосвързани измерения на финансовата устойчивост и позволява тяхното количествено оценяване.

Използваният методологичен инструментариум се отличава с висока степен на комплексност. Д-р Богацки успешно съчетава сравнителен анализ, синтетични индекси, многокритериална оценка, статистически и иконометрични методи, както и собствено емпирично изследване, което значително повишава надеждността на направените изводи. Особено положително следва да бъде оценено, че авторът не се ограничава с теоретичното представяне на предложения модел, а го подлага на емпирична проверка чрез анализ на местните органи на самоуправление в Полша. По този начин разработката съчетава фундаменталното изследване с практическата верификация на получените резултати.

Като цяло дисертационният труд оставя впечатление за самостоятелно проведено научно изследване, характеризиращо се с висока степен на последователност, добра методологична обоснованост и ясно изразена научна насоченост.

3. Оценка на научните резултати и приносите

След анализ на дисертационния труд считам, че получените резултати са оригинални, научно обосновани и представляват принос към развитието на теорията и практиката на публичните финанси.

Научни приноси

1. Предложена е интегрирана концепция за оценяване на фискалната стабилност на местните органи на самоуправление, която преодолява ограниченията на традиционните подходи, свеждащи фискалната стабилност единствено до бюджетен баланс или дългова устойчивост. Концепцията разглежда фискалната стабилност като многомерна икономическа категория, включваща финансова автономност, устойчиво развитие, способност за предоставяне на публични услуги и междугенерационна справедливост.

2. Разработена е оригинална методология за количествено оценяване на фискалната устойчивост чрез авторски синтетичен индекс (Fiscal Stability Index – FSI), която съществено разширява методологичния инструментариум за анализ на финансовото състояние на местните органи на самоуправление.

Научно-приложни приноси

Считам, че формулираните от автора приноси коректно отразяват действителните научни резултати на дисертационния труд. След анализ на разработката приемам приносите като реални, оригинални и лично дело на автора.

1. Разработената методология от д-р Богацки е апробирана чрез собствено емпирично изследване върху местните органи на самоуправление в Полша, с което е доказана нейната приложимост при оценяването на фискалната стабилност и са идентифицирани основните икономически фактори, влияещи върху финансовото състояние на общините. Получените резултати могат да бъдат използвани като основа за последващи сравнителни изследвания и за усъвършенстване на методите за финансов анализ на публичния сектор.

2. Предложеният модел и разработеният инструментариум имат висока практическа приложимост при финансовия мониторинг, стратегическото планиране и оценката на финансовата устойчивост на местните органи на самоуправление. Те могат да бъдат използвани при разработването на политики за финансова децентрализация, управление на местните публични финанси и оценяване на финансовия риск в общинския сектор.

4. Критични бележки и препоръки

Наред с безспорните достойнства на дисертационния труд могат да бъдат формулирани и някои препоръки, насочени към по-нататъшното развитие на авторската концепция и методология.

На първо място, въпреки високото качество на литературния обзор, в отделни негови части се наблюдава прекомерна детайлност при представянето на съществуващите теоретични постановки. По-ясното синтезиране на някои концепции и по-категоричното акцентиране върху авторската научна позиция

биха засилили аналитичния характер на изложението и още по-отчетливо биха открили оригиналния принос на изследването.

На второ място, предложеният авторски модел за оценяване на фискалната стабилност е убедително апробиран върху данни за полските местни органи на самоуправление, което доказва неговата практическа приложимост. С оглед на претенцията за универсален методологичен инструмент следващ етап от развитието на изследването би могъл да включва сравнителна валидация на модела в държави с различна степен на финансова децентрализация, институционална организация и бюджетна автономност. Подобна международна апробация би предоставила допълнителни аргументи относно неговата устойчивост и възможностите за широко приложение.

На трето място, перспективно направление за бъдещи изследвания представлява доразвиването на предложения модел чрез интегриране на показатели, характеризиращи дигиталната трансформация на публичната администрация, качеството на публичните услуги, принципите на доброто управление (good governance) и устойчивото развитие. Включването на подобни измерения би разширило аналитичния потенциал на модела и би позволило по-пълно изследване на взаимовръзката между финансовата устойчивост, институционалната ефективност и обществената стойност на местното самоуправление.

Посочените бележки имат **изцяло препоръчителен характер** и следва да се разглеждат като възможности за по-нататъшно развитие и надграждане на вече постигнатите научни резултати. Те не поставят под съмнение оригиналността на изследването, високото методологично равнище на разработката и значимостта на формулираните научни и научно-приложни приноси.

5. Заключение

Дисертационният труд убедително доказва, че авторът притежава качествата на утвърден изследовател, способен да разработва оригинални научни концепции и да предлага методологични решения с висока теоретична и

практическа стойност. Именно това, според мен, е най-силното основание за присъждане на научната степен „доктор на науките“.

Дисертацията убедително демонстрира научната зрялост на автора. Изследването не представлява компилация на съществуващи подходи, а съдържа самостоятелно разработена концепция, оригинална методология и последователно проведена емпирична верификация, което напълно съответства на изискванията към научната степен „доктор на науките“. Предложеният модел и разработената методология притежават потенциал за приложение и развитие както в бъдещи научни изследвания, така и в практиката на финансовото управление на местните органи на самоуправление.

Получените резултати съдържат ясно изразени научни и научно-приложни приноси, които обогатяват съществуващите знания в областта на финансовото управление на местните органи на самоуправление и създават предпоставки за усъвършенстване на практиката по оценяване на тяхната фискална стабилност.

Въз основа на изложеното давам положителна оценка на дисертационния труд „Economic Determinants and Methods of Measuring Fiscal Stability of Local Government Units“ и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Силвестър Богацки научната степен „доктор на науките“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, тъй като дисертационният труд напълно удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и съответния Правилник за неговото прилагане.

12.07.2026

Благоевград

Доц. д-р Елена Ставрова